

3 október 15.
 dött műszereket ró
 ldóm. Telefon 315

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
 HIVATAL ÉS NYOMDA**
 Cluj, Kolozsvár, St. Barón
 L. Pop (Brassai-utca) 10
 Tel fon: Szerkesztőség
 és kiadóhivatal — 977
 Zs. N. Sz. — 538
 A kéziratok kizárólag a
 szerkesztőségnek cím-
 zendők. Kéziratokat nem
 adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
 Egész évre — 620
 Félévre — 320
 Negyedévre — 170
 Egy hónapra — 60
 Egy szám ára pályaud-
 varon és vidéken is 3 lej
 Bukarestben — 3-50
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra — 25 ck
 Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 190. szám

Igazgató: **SZÉKELY BÉLA**

5684. Chesvan 6 — 1923 október 16 Kedd

Mit várunk a parlamenttől

A legaktuálisabb európai téma a parlamentarizmus és diktatura versenye. Ez a téma előreláthatólag még hosszú ideig fogja foglalkoztatni nemcsak a szociológusokat, de a gyakorlati politikát is. Egyre gyakrabban és türelmetlenebbül vetik fel a kérdést, vajjon nem élte már túl magát az európai parlamentarizmus mai formája és nem volna-e helyesebb, ha az országkormányzás új módszere lépne helyébe: a diktatura. Ez a vita már rég kitért az elméleti okoskodások szűk köréből és az élet véres harcában keresi a megoldást. Európa nagyobbik fele már szakított a parlamentarizmussal. Északon ötödik esztendeje harcol a fenmaradásért a proletárság diktatúrája, a három délurópai félsziget közül pedig kettőn éppen az ellenkező természetű diktatúrasöpörte a parlamentarizmust. Németországban, ahol még papiroson parlamentáris kormányforma van, e pillanatban különböző diktatúrák küzdenek egymással és a birodalmi gyűlésnek egészen alárendelt szerepe van. Bajorországban a reakciós szélsőség diktatúrája, Szászországban pedig a munkásság ragadta magához a hatalmat. Anglia kivételével, ahol még szentnek tartják a parlamentarizmus évszázados gyakorlatban bevált tradícióit, ugyszólván egész Európában súlyos krízisbe jutott a parlamenti kormányzás. A háboru eredményeiben csalódott népek nem bírnak megtalálni a békés kibontakozáshoz vezető utat és öntestüket marcangolják.

Ebben a nyomasztó nemzetközi atmoszférában nyílt meg ma Bukarestben a román parlamenti téli ülészaka. Négyhónapos szünet után ült össze ismét a törvényhozás háza és ez a négy hónap alig hozta közelebb az országot az áhitott konszolidációhoz. Sőt ellenkezőleg. Ez az ülészak sokkal kedvezőtlenebb auspiciumok között indul utjára, mint amilyennel a legutóbbi ülészak bezárult. Nemcsak a nemzetközi helyzet kritikus. Az utóbbi hónapokban az ország belső életében is olyan jelenségek mutatkoznak, amelyek minden jó polgárt és minden demokratikusan gondolkodó embert mélyes aggodalommal töltenek el. Nyílt és titkos mozgalmak indultak és erősödtek meg, valamennyien azzal a céllal, hogy felforgassák, vagy legalább is megváltoztassák az ország mai rendjét. Csak néhány nappal ezelőtt leplezték le Bukarestben egy szörnyszerű összeesküvést, amelynek résztvevői gyilkosságok és rombolások útján akarták magukhoz ragadni a hatalmat. Senkisé tudja biztosan, kik állottak az összeesküvők mögött, milyen csoportok azonosították magukat velük és vannak-e tömegek, amelyek egyetértenek az összeesküvőkkel. Az ország közvéleménye nem lát világosan ebben az ügyben, a lapok egyoldalú információjára van utalva és a kormány alig járult hozzá a zürzavar tisztázásához és az aggó lelkek megnyugtatóhoz. Mindössze egy szűkszavú kommunikét adott ki a minisztertanács, amely azonban csak arra volt alkalmas, hogy a kedélyeket mégjobban felzaklassa.

E bizonytalanság közepette mindenesetre megnyugtatólag hat a tudat, hogy a törvényhozó testületek ismét összeültek s az ország lakosságának ismét van egy fóruma, ahol számolhat a kormányról a cselekedeteit és felvilágosítást szerezhet a helyzetről. Igaz, hogy ez a fórum nem a fórumunk s ez a parlament nem személyképe a mi parlamentünknek. Ezt a parlamentet hiányosnak, tökéletlennek tartjuk és meggyőződéssel valljuk, hogy nem képviseli az ország lakosságának akaratát. Nem szabad választások eredményéből jött létre és az erőszak révén kimaradtak abból nemcsak a kisebbségek képviselői, de a román ellenzék javarésze is. Am e fentartások ellenére is örvendünk kell, hogy a parlament

ismét ülészik. Akármilyen parlament, mégis parlament. Akármilyen választások után jött létre, de választások után. És akármilyen kevesen vannak ott, akik az ország népeinek igazi hangulatát képviselik, de vannak néhányan. Ez a törpe és erejében megfogyatkozott ellenzék visszadja nekünk az érzést és a hitet, amelyet az utóbbi hónapokban már-már elvesztettünk, hogy Romániában parlamentarizmus van. Ebből a szempontból tulajdonítjuk a legnagyobb jelentőséget a parlament mostani ülészakának. Komoly és válságos időkben ült össze a román törvényhozás háza és még komolyabb, még súlyosabb feladatok várnak rá. Helyre kell állitania az ország meg-

bolygatott nyugalmát és vissza kell adnia a polgároknak az államrendbe vetett bizalmát, mert egészséges termelő munka és gazdasági élet másképp el nem képzelhető. Reparálni kell azt a számos sérelmet, amelyet a parlament nélküli időszakban a lakosság bizonyos csoportjai és főként a népkisebbségek ellen elkövettek. Ha mindezen feladatoknak méltóan fog megfelelni a parlament és nem lesz ismét üres szóharok és személyes viták színterévé, akkor még ez a fogyatékos parlament is áldásos munkát végezhet. Mert ennek a parlamentnek kell megmentenie a parlamentarizmusnak itt Romániában is erősen veszélyeztetett gondolatát.

Stresemann bejelentette az államcsődöt

A jóvátételi bizottságtól csödgondnokot kér. Stinnes a kormány ellen szavazott. Antiszemita zavargások Wiesbadenben

(London, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily News” arról értesít, hogy Stresemann a jóvátételi bizottsághoz intézett jegyzékében

bejelenti Németország államcsődjét.

Stresemann bejelentésében csödgondnok kinevezését kéri.

Berlin, október 15. A birodalmi gyűlés a kivételes hatalomról szóló törvényjavaslatot félórás tanácskozás után

megszavazta 317 szavazattal 24 ellen,

tehát az alkotmány kívánta kétharmad többségnél jóval nagyobb szavazataránnyal. A javaslat ellen csak a bajor néppárt és Stinnes szavaztak.

A trónbeszéd a rend, a munka és a jog jelszavával nyitja meg a parlamentet

A parlamenti ciklus munkaprogramja. Kedden lesz az első érdemleges ülés. A kormányválság

(Bukarest, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Háromhónapos szünet után az ország közvéleményének feszült figyelme közepette ma újra kezdetét vette a parlamenti ülészak. Az új parlamenti ciklus megnyitására a következő tudósításunk számol be:

A parlament őszi ülészakát ma ünnepélyesen megnyitották. Amint a király és kísérete a királyi palotából a parlament felé vonult, a posta előtt találkozott a háztulajdonosok küldöttségével, amely kérte az uralkodót, hogy a jelenlegi lakástörvényt, amely tönkreteszi a háztulajdonosokat, változtassák meg és átnyújtották kívánságaikat tartalmazó memorandumukat.

Pont tizenkét órakor érkezett a király, a királyné és a trónörökös az udvari méltóságok kíséretében a parlamentbe, amelynek bejáratánál a miniszterelnök fogadta.

Az új parlamenti ciklus feladatai

A szokásos formások után Ferdinánd király felolvasta a trónbeszédet, amely a következőket tartalmazza:

A jelen ülészak folytatni fogja a konszolidáció munkáját és el fogja intézni a közigazgatási, közoktatási reformokat, az ortodox egyház reformját, a kultuszreformot, a közvetett adókról szóló törvényjavaslatot, a munkatörvényt, a különböző kódexok egységesítését. Rámutat arra, hogy a kiszajátítás már majd nem teljesen befejeződött, csak még az erdők kiszajátítása szükséges a falvak lakossága szükségletének kielégítésére.

Azután a trónbeszéd konstatálja, hogy a pénzügyi helyzet javult és a költségvetés egyen-súlyban van. A pénzügyi rend helyreállítása lehetővé fogja tenni, hogy a kormány behatóbban foglalkozzék az ország természeti kincseinek értékesítésével. Bizonyos, hogy a román valuta bár stabilizálva van, nem felel meg az ország helyzetének, amely ma sokkal jobb, mint azelőtt. A munka és

szavaztak, Stinnes nyíltan a kormány ellen foglalt állást. A javaslatot harmadszori olvasásban is megszavazták és így azonnal érvénybe lépett. A kormány hétfőn minisztertanácsot tart a valutakérdés rendezésére.

Németország egyes vidékein kiütött éhségzavargások az utóbbi napokban

antiszemita jelleget öltöttek.

Wiesbadenben a zavargók megostromolták a zsinagógát és több zsidó üzletet kifosztottak. A rendőrség csak hosszas erőfeszítés után tudta a rendet helyreállítani. Frankfurt am Mainban tegnap az éhségzavargók botrányokat rögtönöztek. A tüntetésnek több halottja van.

a termelés tokozása majd felemelik a valutát az ország helyzetének megfelelő magasságra.

A rend, a munka, a jog hozza meg az ország fejlődését

A trónbeszéd ezután a külpolitikai kérdésekkel foglalkozik, hangsúlyozza, hogy Románia és szomszédai, valamint a szövetségesek között baráti viszony áll fenn és reményét fejezi ki, hogy a jóvátételi kérdés rövid időn belül megtörténendő megoldása Románia számára is meghozza az országot megillető kártérítést.

Végül reményét fejezi ki, hogy a parlament gondoskodni fog a hadsereg szükségleteiről is és azzal is hozzájárul a katonaság részére szükséges intézkedésekhez.

A trónbeszéd végén a király apellál a parlament tagjaihoz, üljenek el a szenvedélyek, a rend, a munka és a jog meghozzák Románia továbbfejlődését.

A trónbeszédet több ízben szakította meg a parlament tagjainak eljenzése, a beszéd végeztével pedig a szenátorok és képviselők lelkes ovációkban részesítették az uralkodó párt.

Ezután a király az udvarral együtt az egybegyűlt közönség eljenzése között visszatért a királyi palotába.

A parlament első rendes ülését kedden délután fogja megtartani.

Még tart a kormánykrízis

A bukaresti ellenzéki lapok nyomán jelentette már az Uj Kelet, hogy a liberális kormány válsága elérte a tetőpontját és a kormánykrízis kiirrobbanása csak napok kérdése. Bukaresti távirati jelentés szerint a miniszterelnök ma estére érkeztetve hirta össze a liberális pártot, hogy ismertesse a többség előtt a politikai helyzetet.

Az „Adeverul” jelentése szerint a liberális párt nagy többségbe Constantinescu ellen foglal állást és követeli a miniszterelnöktől, tartson fenn

önyére
 árlőközönység
 ber hó 11-en

J a

CU

z. alatt
 erendezett
 ázát

extil, szövet
 nellett, ami
 kicsinyben

tnál, Cluj

énát szállit
 elve, prima mino-
 vagontéleken
 onnal:
 István, Brassó
 tmiklós - utca 1/a.

tor! Legolcsóbb be-
 ási forrás. Klein
 , Unió-u. 21. 1581

szobás butorozott
 a Majális-utcában,
 zobahasználattal, 6
 ra kiadó. Érdeklőde-
 válaszol: Diamand
 (Sodronyipar), Calea
 iei 29. 6365

**Kedvező
 telalkalom
 szállítók és
 uvarozók
 részére!**

6 méteres patent párná-
 butorkocsi Wegenast-
 inger-féle gyártmány,
 ép- és káznaszállító ko-
 0.000 kg. teherbíróké-
 ggel olcsón eladó. —
 ebbi felvilágosítás Pet-
 Gézinál, Oradea-Mare,
 Gerliczy 14. sz. alatt

magának teljesen szabadkezet a kormány tagjainak megválasztása körül és utasítsa vissza Constantinescunak Vaitoianu vagy más miniszterek érdekében tett intervencióját.

A kormány hivatalos lapja a „Viitorul“ egyetlen szóval sem emlékszik meg a bukaresti ellenzéki sajtóban napok óta terjesztett válsághírekről. A „Viitorul“ se nem cáfolja, se nem erősíti meg a válsághíreket. Ezt a körülményt az ellenzéki sajtó odamagyarázza, hogy a híreszteléseknek igen komoly alapja van. A kormány lapja egyébként, hogy a közvélemény figyelmét elterelje a belpolitikai krízisről, a néppárt és a nemzeti párt újabb fontos tárgyalásairól ad hírt. Ezt a hírt azonban a „Romana“, a nemzeti párt bukaresti hivatalos lapja kategórikusan megcáfolja.

Megnyílt a magyar nemzetgyűlés

Bethlen nyilatkozik a kölcsönről és az utóállamokkal folytatandó tárgyalásokról

(Budapest, okt. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés nyári szünete után ma délben negyed egykor megnyílt. A megnyitás előtt az ellenzéki pártok tanácskoztak a házelnökkel. Az ellenzék kívánta, hogy a nemzetgyűlés újabb elnapolása előtt a miniszterelnök nyilatkozzék a háznak a külföldi kölcsönügy állásáról, hogy az ellenzéki pártok szónokai hozzászólhassanak. A pártok vezetői megállapodtak az elnökkel, hogy Bethlen tájékoztatni fogja a nemzetgyűlést és az ellenzék részéről öt szónok fog reflektálni a miniszterelnök szavaira, még pedig Peidl a szociáldemokraták, Gömbös a fajvédők, Horváth Zoltán a függetlenségek és Meskó Zoltán a negyvennyolcas kiscgazdák részéről. A pénzügyminiszter két törvényjavaslatot nyújtott be. Az egyiket a pénzügyi tanács megszüntetéséről, amivel az agráriusok régi kívánságát honorálták.

Bethlen miniszterelnök felszólalásában ismertette a reparációs bizottság tavaszi határozatát és változta legutóbbi genfi útjának célját. A mostani tárgyalásokon sikerült a kölcsönügy utjából elhárítania az elvi akadályokat. Megfelelő pénzügyi és kölcsöninterv. esetén a reparációs bizottság olyan határozatot fog hozni, amelynek értelmében a felveendő kölcsönből nem kell reparációt fizetni. A népszövetség a reparációs bizottság megfelelő határozata után kiküldi delegátusait, akik velünk együtt kidolgozzák a kölcsöntervezetet. A tervezetet azután a népszövetség tanácsa és a reparációs bizottság fogja megerősíteni.

Bethlen ezután nyilatkozott a szomszédállamokkal folytatandó megbeszélésekről, melyeknek célja a normális viszony helyreállítása. A tárgyalások három kérdéscsoportra vonat-

koznak: gazdaságiakra, amely tekintetben Csehszlovákiával már kötöttünk megegyezést, amely még nincs ratifikálva, viszont a román és jugoszláv kormányokkal még tárgyalni fogunk. A második csoport a békeszerződésből folyó még függő kérdésekre vonatkozik. A harmadik kérdéscsoport azoknak a népszerűségeknek elhárítására, amelyek még fennállnak. Ezek közé tartozik a propaganda. Ezen kérdések tárgyalására az előkészületek már megkezdődtek. A felelős állás diszkrecióra kötelezi, ezért most

A nemzeti párt bukaresti nagygyűlése

A párt teljes rendszerváltozást követel. Ellenzéki ígéretek

(Bukarest, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt a Daciában tegnap nagy népgyűlést tartott. Feltűnést keltett, hogy a rend fentartására ezuttal nem vezényeltek ki katonaságot és csupán néhány detektív képviselte a hatóságokat.

A népgyűlést délelőtt 10 órakor Filipescu Grigore zsúfolt teremben nyitotta meg, az elnöki széklet javaslatára Stefanescu egyetemi tanár foglalta el.

A kormány pénzügyi politikájának kritikája

Ezután Stelian Popescu az „Universul“ igazgatója beszélt. Támadta Bratianu Vintila elhibázott gazdasági és pénzügyi politikáját. Hangsúlyozta, hogy a készpénzhiány tönkreteszti az ipart. Beszélt a tisztviselők sorsáról is és megállapította, hogy a romániai köztisztviselők fizetése sokkal alatta van a többi államok köztisztviselői fizetésének. Elesen bírálta a kormányt, amiatt is, hogy az igazságszolgáltatásba is beviszik a politikát és ígéretet tett, hogy a nemzeti párt vissza fogja állítani az igazságszolgáltatás morális függetlenségét, anyagi függetlenséget adva a bíráltnak.

Bogos Besarabia üdvözlét tolmácsolja, ahol már számos híve van a nemzeti pártnak. Joncu képviselő a beszarabiai kisajátítás és földosztás visszaéléseiről beszélt. Manu lelkész emlékeztet arra, hogy amint a semlegesség idejében ebben a teremben követelte a főváros népe nemzeti felszabadulását, éppúgy most is itt hallatja szavát az elnyomás ellen.

Popovics Mihály bírálja a kormány pénzügyi politikáját, amely lehetővé teszi, hogy a kormány politikai ellenfeleit az adók alkalmazásával egyszerűen tönkretegyék. Bár köztudomásu, hogy a kormány összes tagjai, sőt maga a miniszterelnök is, a pénzügyminiszter pénzügyi politikája ellen foglaltak állást, Bratianu Vintila mégis ragaszkodik ahhoz, mert

nem mondhat többet. A reparációs bizottság a legközelebbi napokban meghozza határozatát, amelynek alapján a népszövetség tanácsa kiküldi a bizottságot. Bethlen végül kéri a házat, hogy a nemzetgyűlést körülbelül november 6-ig napolja el. A dátumot nem tudja pontosan megállapítani, mert nem tudható előre, hogy a népszövetségi tanács kiküldöttei mikor fejezik be munkájukat. Addig a bizottságok letárgyalhatják a törvényjavaslatokat, elsősorban a földbirtoknovellát.

a liberális bankok követelik ezt, amelyek a kormányt fentartják.

Mit ígér a nemzeti párt?

Ezután Maniu Gyula beszélt. Valaki azt mondta, hogy a Bratianu-kormány erős. En nem hiszem ezt, de ha mégis igaz, úgy csak azt bizonyítja, hogy az ország gyenge. Most már hetek óta halljuk, hogy milyen harc folyik a kormány átalakítása körül, de az egész harc folyamán nem merült fel semmiféle új eszme. Hanem csupán a távozó, illetve hatalomravágyó miniszterek nevei. A kormányátalakítás most az ország újabb provokálása volna, mert a közvélemény teljes rendszerváltozást követel. A jelenlegi kormány egyetlen támasza maga a király, mégis a kormány a felséggel szemben a lojalitás teljes hiányát mutatja. A nemzeti párt követeli az egyenlőséget, a demokráciát, a parlamentarizmust, a választások szabadságát, a permiszek és kijárások megszüntetését, a decentralizációt, a községi és megyei autonómiát, a női szavazati jogot, a tisztviselők helyzetének javítását, az erkölcsi szabadságok biztosítását. Mindez kormányprogram, és ha nem is tetszik a kormánynak, a nép kívánságainak felel meg. Követeljük, hogy a kormány távozzék helyéről, osszlassák fel a parlamentet és szabadválasztásokon nyilvánuljon meg a nemzet akaratja. Mi nem akarunk forradalmat, sem rendzavarást. mi a törvényesség alapján állunk és azt követeljük.

Ezután a népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely összefoglalta az egyes szónokok által hangoztatott követeléseket, majd teljes rendben, incidens nélkül feloszlott.

Uj részvénytársaságok Nagyváradon.

Nagyváradról jelenti tudósítónk: Az itteni kereskedelmi felügyelőséghez most érkezett le a következő részvénytársaságok működési engedélye: Weisz Emanuel és Fia szállítási Rt. fiókja. Arukraktár Rt. (működés és töltésemelés), Wexler Adolf és Társa Rt.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Aár on Goldschmid

És most aztán megkezdődött a régi rabbi éieselméjü, szellemes, szörszálhasogató törvénymagyarozatainak tanulmányozása. Erdekes törtérik, népmondák és anekdoták vannak közbe-közbe szöve, megkönnyítik az agyfesztő munkát és valami vonzóerőt adnak neki.

De ha a kettőzött szellemi megerőltetés emez idején a munkaélvezettel és szórakozással párosult, ugyanigy minden szórakozás tanítással volt egybekötve.

Apja sétálni vitte a városka határába. A réten juhok és kis bárányok legeltek és Jákob kirobbant ujjongással vetette magát közbök, hogy egyszer már maganagyságu élőlényekkel játszhasson.

— Gyer csak ide Jákob, kérdezek valamit, — kiáltott utána apja boldog-ravasz mosollyal, mintha valami kellemes meglepetést talált volna fia számára.

Jákob kissé rezignáltan jött vissza és belékapaszkodott apja kezébe.

— Hát meg tudsz-e felelni erre a kérdésre, — kezdette Fülöp ur, — minden ember meg-eszi a birkahúst, de csak kevesen esznek disznó-húst. A zsidók nem eszik, a mohamedánusok és a hinduk szintén nem eszik — és még a keresztények közül is csak a szegényebbek eszik állandóan. Továbbá, — egy juh egyszerre csak egy, legföljebb két bárányt ellik, de egy koca hat, hét sőt olykor kilenczet is. Tehát sokkal több malacz születik mint amennyi bárány, azon-kivül sokkal kevesebb disznóhúst esznek meg, mint birkahúst: mégis a világon sokkal több

birka van, mint disznó — hogyan lehet ez, meg tudod fejteni ezt a rejtvényt?

Jákob törte a fejét, hogy ennek a letagadhatatlan ténynek észszerü okát találja, — de hiába, megfejtethetetlennek látta.

Végre az apja szabadította ki türelmetlen és meddő gyötördeséből.

— Látod fiam, ez megint csak azt bizonyítja, hogy a zsidó vallás az igazi vallás. A jóisten nem adja áldását azokra az állatokra, melyek az ő törvénye értelmében tisztátlanok a zsidók részére. Mindamellett, hogy olyan száporak, még se tudnak boldogulni.

És ennyi éppen elég volt az apának, hogy a törvényt magyarázat és az összehasonlító törvénytannal tanulmányok utvesztőjébe kalandozzon és a fiú áhitattal hallgatta, amíg haza nem értek.

Igy élte magát bele Jákob, népének titokzatos tanaiba. Az a világ, amelyben szelleme mozgott, úgy tűnt föl előtte, mint a Salomon templomában sorakozó csarnokok hosszú sora, amelyekben szentéletü férfiak, hosszú, fehérszakállasok, ültek és imádkoztak. Sokszor úgy érezte, mintha ő maga is ott állana a hosszú, alacsonyhomlokzatú, kicsiny ablaku templomépületben, mely azonban bevülről gazdag arany-czirádákkal van díszítve és amelyek furcsa, vonagló egymásba fonódással, csudálatos, titokzatos alakokká bogóznak. A templom előcsarnokából a hívők tömegének imádságos mormogását hallotta, körülállották az áldozó papot és imádságokra Cion istene halkan válaszolt.

De mindezeket tul kacagta néha egy-egy idegen, életvidám melódia — — édesanyjának dalai voltak ezek, amikor gyakran, esti szürkületkor föl és alá járt vele a szobájában. Ha olykor

a hold ablakon átszűrődő szelid fényével el-árasztotta kettőjüket, amint egymáshoz simulva ültek a szőfán, olyankor anyja fölállott, megfogta a fiu kezét és lágy hangjával dalolta azokat a nótákat, amelyeket még fiatal korában tanult meg a színházban, a barátnök között... és ilyenkor olyan volt, mintha leányemlékeivel beszélgetne a melódiák hangján. Jákob részére azonban ezek a hangok más országból, más világokból jövő megnyilatkozások voltak. Szőke hajak és kék szemek bukkantak föl ezekből a hanghullámokból. És ezek a szemek olyan idegenül néztek rá — és mégis valami titokzatos, egymástvonzó összetartozás volt közte és közöttük. Valami édesen gyötörő vágyakozás fogta el lelkét — de az az áthághatatlan kerítés útját állotta. És ha aztán anyja csengő-vidám hangon ama tiszta melódiának egyikét énekelte, melyekben a ritmus úgy tánczolt és csengett, mint asszonyi lábak, ha kicsiny topánkájokon arany-sarkantyú sajog, föl és alá hullámoztak, mint a szütleányok melle és a ragyogószemü alakok, mint a hangok egymásba olvadva ölelkeztek össze, — akkor szinte úgy látszott, mintha a gyermeki élet minden fiatalkori örömeinek keserves nélkülözése, természetellenes módon éretté tette volna a gyerek lelkét. Öntudatlanul úgy érezte, mintha nem is a jövődö élet felé nézne előre és vágyakozna, mindhiába-vágyakozással, — hanem, mintha egy elmult eredmény és öröm híjján volt életbe pillantana vissza. Kétségbeesés és gyötrellem árasztotta el szívet és a gyermek zokogó sírásba tört ki.

— Miért sírsz Jákob? — Kérdezte csudálkozva az anyja.

(Folytatása következik.)

Ostrom

Budape

(Budapesti sajtótól.) Hémond ma felkel kétórás társokról. A Heinrich akadémiai elemek alakulás a különbség néltán gazdasági szág fővárosát

A demokrácia beszélt az ideje újra

— Budapest ma sokkal nagyobb Magyarországot a budapesti fellegvára, a országos hatalom

Baracs hasonló hangon

„Magyar

Bethlen István a nyugati

nek

(Budapesti sajtótól.) A sárnap nagy zsef és Nagy Az egységes ünnepélyesen miniszterek ták, ahol kezgyűlése. A glimre párteln és változta a után Bethlen

— Nag idöben tartjuk kében sorsdön ilyenkor a kö érezze, ami e nek. Sajnos, a pénzügyi szer teket öltött és súlyos szenved vedékes váltot a társadalmi tották, a mun faluval, a mez kereszténysége

— Az molni kell. So zetek arra, l mányozza az sabb feladata sokban egyfor

— Az tika nyugtala ellenünk folyt

— Nem gyar igazságn galma vitt be mindenáron b alkalmazkodni nak bélyegezn telenek lesz Európát, hog Európa érdeket arról, hog szek vagyunk rekt szomszéd tőleg kikiszá

— Sok hazatiassággal zelmeinkre ne

Vol

Megjelent a kísért benn

Bajkál

Morav

Ostromolják Wolffék fellegvárát

Budapest demokráciája készül a városi választásokra

Budapest, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Heinrich Ferenc és báró Perényi Zsigmond ma felkeresték Bethlen miniszterelnököt, akivel kétórás tárgyalást folytattak a fővárosi választásokról. A fővárosi választásokkal kapcsolatban Heinrich akciót kezdett, amelynek, az összes liberális elemek bekapcsolásával, olyan polgári pártalakulás a célja, amely fajra és felekezetre való különbség nélkül, minden politikától mentesen, tisztán gazdasági alapon óhajtja reorganizálni az ország fővárosát.

A demokraták pártvesztésén Baracs Marcel gróf beszélt és bejelentette, hogy a küzdelemnek az ideje újra elérkezett.

Budapestnek — mondotta Baracs — ma sokkal nagyobb a politikai súlya, mint a régi Magyarországon volt. Abban a pillanatban, amikor a budapesti városháza már nem lesz a Wolffék fellegvára, a budapesti városháza el fogja veszíteni országos hatalmát.

Baracs után Bródy Ernő szólalt fel, aki hasonló hangon támadta Wolffékat.

Magyarország nem akar békerontó lenni

Bethlen István szolnoki beszéde. Meg kell teremteni a nyugalom atmoszféráját. Támadásra készülnek Bethlen ellen a fájvédők

(Budapest, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szolnokmegyei egységes párt vasárnapi nagygyűlésén Bethlen István, Vass József és Nagy Emil miniszterek is résztvettek. Az egységes párt vezetősége a pályaudvaron ünnepélyesen fogadta a miniszterelnököt. A miniszterek és kíséretük a városházára vonultak, ahol kezdetét vette az egységes párt nagygyűlése. A gyűlés első szónoka gróf Almásy Imre pártelnök volt, aki üdvözölte Bethlent és vázolta a párt eddig elért eredményét. Ezután Bethlen emelkedett szólásra.

Nagygyűlésünket — mondotta — olyan időben tartjuk, amikor a kormány az ország érdekében sorsdöntő akciókat hozhat. Szükséges, hogy ilyenkor a kormány a közvéleményt maga mögött érezze, ami egyedül záloga a kormányakció sikerének. Sajnos, a közgazdasági életnek és az ország pénzügyi szervezeteinek dezorganizációja nagy méretet öltött és ennek következtében a társadalom súlyos szenvedéseken megy keresztül. Ezek a szenvedések váltották ki azokat az érzéseket, amelyek a társadalmi osztályokat egymással szembeállították, a munkásokat a munkaadókkal, a várost a faluval, a mezőgazdaságot a kereskedelemmel, a kereszténységet a zsidósággal.

Az így támadt mély ellentéttekkel számolni kell. Sohasem volt nagyobb szüksége a nemzetnek arra, hogy higgadság és objektivitás kormányozza az országot. A politikusoknak legfontosabb feladata megteremteni kül- és belvonatkozásokban egyformán a nyugalom atmoszféráját.

Az utolsó három év története a külpolitikai nyugtalanság jegyében zajlott le, amelyet az ellenünk folytatott propaganda szított.

Nem azért mentem külföldre, hogy a magyar igazságnak érvényt szerezzek, a nemzet nyugalma vitt bennünket. Az Európa-kívánság békében mindenáron bele kell illeszkednünk, mert ha nem alkalmazkodunk az európai politikához, békerontóknak bélyegeznek bennünket és törekvéseink sikertelenek lesznek. Külföldi utamon meggyőztem Európát, hogy a kormány és a nemzet számol Európá érdekeivel. Meggyőztem az illetékes köröket arról, hogy békés politikát folytatunk és kétszáz vagyunk a mult ellentéteit, amelyek a korrektszomszédi viszonyt lehetettenné teszik, lehetőleg kiküszöbölni.

Sokak szerint ez a lemondás ellentétes a hazafiassággal és megalázkodást jelent. De az érzelmeinkre nem mindig hallgathatunk és a szülők-

nek gyermekeik érdekében sokszor kell önmegtartóztatást gyakorolniuk.

Kérem önöktől, a társadalmától, a sajtótól mérlegelje józanul a helyzetet és támogassa a kormányt súlyos helyzetében. Nemzetközileg a kormány korrekt kijelentése nem elég, mert a külföld nemcsak a kormány, hanem a társadalom magatartását is figyeli, amely ha nem követi a kormányt, minden munka összeomlik.

Levegőbe repült a varsói citadella

Százötven halott, kétezer sebesült. Az arzenál felrobbantása politikai bűntény. Több katonatisztet és polgárembert letartóztattak. Óriási pánik a lengyel fővárosban

Moszkvában is felrobbant egy municióraktár

(Varsó, okt. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas katasztrófa tartja izgalomban Lengyelország fővárosát. A történelmi nevezetességű varsói citadella ellen merényletet követtek el, melynek eddig százötven áldozata van. Lengyelország, amióta visszanyerte önállóságát, állandó színhelye a végtelenségig menő politikai villongásoknak, melyek már több végzetes kimenetelű merényletben robbantak ki.

A katasztrófa tegnap délelőtt kilenc órakor történt. A városi citadella egyik erődjében lévő löporraktár felrobbant.

Délig huszonnyolc halottat és negyvennyolc súlyos sebesültet agnoszkáltak. A könnyebb sebesültek száma százakra megy. A hatóságok megállapították, hogy a katasztrófa merénylet műve.

A robbanás szétrombolta a régi erőd műveit és számos közelben levő házat. Elpusztult a katonai repülőállomás is. A robbanás ötven kilométernyi távolságra is elhallatszott.

A főváros lakossága között pánik tört ki.

Más jelentések szerint a katasztrófa így történt: A varsói citadella egyik löporraktára felrobbant. A végzetes detonáció ereje

Levegőbe repítette az első számú erődöt.

Anglia és Amerika nem tűr több háborút

Angol-amerikai szövetség a világ békéjéért. Lloyd George amerikai utja. A világ legnagyobb erkölcsi hatalma

(London, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lloyd George amerikai utja során nyilatkozatot adott egyik amerikai lapnak, amelyben leszögezi, hogy angol-amerikai szövetség van készülében, amely hivatva lesz ésszerű békét adni a világnak.

Lloyd George szerint a világbéke megteremtésére szükségtelen világszövetséget létrehozni, két nagy nemzet elhatározása elegendő ahhoz, hogy a béke ügyét diadalra juttassa. A megalkulandó angol-amerikai szövetség

Megkezdik a Jewish Agency kibővítését

Louis Lipsky az amerikai zsidóság szerepéről. Sir Mond utja. Huszonötezer bevándorló évenként Palesztínába

(Kolozsvár, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai zsidóság vezetőembere Louis Lipsky most tért vissza Amerikába és a karlsbadi kongresszussal kapcsolatban a zsidó világmozgalom aktuális kérdéseiről a következő igen érdekes nyilatkozatot tette:

A közeljövőben a Jewish Agency kiegészítésének, illetve átalakításának kérdése konkrét formát fog nyerni. Weizmann dr. Amerika nagy zsidó organizációinak vezetőembereivel ezirányban már tárgyalásokat folytatott és azok csatlakozásukat már bejelentették. A mi feladatunk tehát, hogy a Jewish Agency kérdését, különösen itt Amerikában, pozitív eredményekhez juttassuk. Mielőtt a kérdés nálunk megoldást nyert, ezzel együtt az angol zsidóság képviselői is csatlakoznak.

Ami az Exekutive egységét illeti, nyilvánvaló, hogy az új vezetőség egy homogénen egységes szervezetet alkot. Világos, hogy akik megbízatásukat eltagadták, ezzel együtt magukévá tették Weizmannnak a kongresszus által elismert és eltagadott programját. Olyan Exekutive van szükségünk, melynek hatalma és autoritása van és ebben az irányban a kongresszus derék munkát végzett.

Az új Exekutive munkabeosztására vonatkozólag Lipsky közölte, hogy Weizmann és Szokolov a politikai ügyosztályt vezeti, Joseph Cowen a pénzügyeket igazgatja, dr. Soloveicsik a Keren Hajjeszód képviselője, míg ő maga a szervezeti

A miniszterelnök után Vass József miniszter beszélt és leszögezte, hogy a kormány nem hajlandó a keresztény nemzeti politikához a vakmerőség és a megdöglatlanság politikáját is hozzákapcsolni.

A mai parlamenti ülés Bethlen beszéde miatt, amely hatalmas anyagot szolgáltatott politikai vitákra, a fájvédők részéről igen viharosnak ígérkezik.

A katasztrófa színhelyén éppen katonai gyakorlat volt s így az áldozatok csupa katonák. Százötven ember meghalt, kétezer megsebesült.

A municióraktárban huszonöt vagon lőpor volt, melynek iszonyatos feszítőereje

négyemeletnyi mély tölcserít vágott

a földbe. A környékbeli házak mind elpusztultak. A járókelők között leirhatatlan pánik tört ki. Mindenki hanyatt-homlok menekülni igyekezett. Sokan belerohantak a közeli folyóba, ahol életüket vesztették. Azt hiszik ezek között volt Neugebauer tábornok is, aki szintén odaveszett.

A hadügyminiszter és a belügyminiszter megjelentek a katasztrófa színhelyén és résztvettek a nyomozásban. A rendőrség szerint politikai merényletről van szó. Hír szerint

több embert letartóztattak,

köztük a citadella egyik magasrangú tisztjét, akit azzal gyanúsítanak, hogy politikai megbízásból ő készítette elő a merényletet.

Berlini távirat közli, hogy a „Vossische Zeitung“ szerint a varsói citadellát a kommunisták robbantották fel. A nyomozást ezirányban is bevezették.

Moszkva, okt. 15. Moszkvában szombaton felrobbant egy nagy fegyverraktár. A robbanásnak négy halott és harminc sebesült áldozata van.

a világ legnagyobb erkölcsi hatalmát reprezentálná.

Ha Amerika és Anglia kijelenti, hogy nem tűrnek újabb háborút, akkor nem is keletkezhet több háború.

Coolidge elnök tudomástszerezve Lloyd George nyilatkozatáról, kijelentette, bár Amerikában ennek a tervnek sok híve van, Amerika a javaslatot csak akkor fontolhatja meg, ha az az angol kormány részéről hivatalosan érkezne.

osztályt veszi át, de egyben részt vesz a politikai tanácskozásokon is, hogy az angol kormányhatóságok előtt az amerikai zsidóság álláspontját képviselje.

A szervező munka — jelentette Lipsky — egyike a legfontosabb feladatainknak. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy az országos szervezetekkel levelezést folytatunk és a sékelációt lebonyolítjuk. A szervezésbe amerikai metódust akarunk bevinni és pedig nem elégszünk meg technikai érintkezéssel, hanem szellemi kontaktust és ideális egységet kell teremtenünk. Ezt sékelekkel és körlevelekkel megoldani nem lehet, csak azáltal, hogy az országos szervezeteket önállóságra, szervező iniciatívára és közös felelősségérzésre neveljük. Be kell vonnunk az országos szervezeteket, teljesen precízen kell informáljuk a nemzeti és politikai munkáról.

Ami az amerikai cionisták bevonását illeti, nyíltan meg kell mondanom, hogy az amerikai cionisták feladata most az, hogy az oroszok helyét elfoglalják. Nincs célja annak, hogy elhallgassuk: a kelet- és középeurópai zsidók ugyelkileg, mint gazdaságilag nincsenek abban a helyzetben, hogy érdemeiknek és nemzeti energiájuknak megfelelő helyet foglaljanak el. Az amerikai zsidóság kötelessége, hogy e nemzeti felhívító munkában emberrel, pénzzel és gondolatokkal a mozgalom segítségére legyenek. Meg vagyok győződve arról, hogy az amerikai zsidóság ennek a történelmi hivatottságának eleget fog tenni.

Volt hadifoglyok!

Megjelent a legszebb orosz dal, mely lépten-nyomon kísért benneteket nagy Oroszországban. Címe:

Bajkál (Szibériai emlék)

Vegyétek és terjesszék!
Moravetz kiadás, mindenütt kapható!

Lipskyvel szinte egyidőben érkezett Amerikába sir Alfred Mond és már részt is vett egy Lipsky elnökele alatt megtartott Keren Hajjeszód-mitingen, melyen bejelentette, hogy Weizmann legrövidebb időn belül Amerikába érkezik. A Jewish Agencyre vonatkozólag Mond kijelentette, hogy az Economic Board for Palesztine képviselőjében részt vesz a Jewish Agencyben. Ugyancsak az ICA is bejelentette, hogy csatlakozik a Jewish Agencyhez. Mond kijelentette, hogy nagyobb áldozatokat kell hozni Palesztináért, úgyhogy évenként legalább huszonötezer zsidó számára kell a Palesztinába való letelepedést lehetővé tenni.

Eldöntetlenül végződött a Kolozsvár— Nagyvárad városközi mérkőzés

Eredmény 0:0. Csonka volt a kolozsvári válogatott. Krieshoffer megsérült és kiállt. Hatezer néző. Bíró: Gerő Ferenc (Budapest)

(Kolozsvár, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Eldöntetlen. Erről beszélt a mintegy hatezer főnyi közönség, mely vasárnap délután a két rivális város mérkőzése után hömpölyő áradatban töltött ki a pályáról. Bizony a közönség nagy része családostan távozott. Elmaradt a joggal remélt kolozsvári győzelem. De csalódott azért is, mert a két csapatok teljesítménye sem elégitette ki. A játék nem bővelkedett izgalmas jelenetekben, eltekintve a mérkőzés utolsó tíz percétől. Ekkor is elmaradt azonban a támadások befejezője: a gól.

A kolozsvári csapat egy árnyalattal talán jobb volt, mint ellenfele. Egy 11-essel kezében volt a biztos győzelem reménye is. A győzelem mégis elmaradt, a máskor biztos Barabás a lövést elhibázta. Utána Krieshoffer, a védelem egyik biztos tagja, megsérült és kiállt. A mérkőzés utolsó perceiben kitűnő esélye volt ugyan a kolozsvári csapatnak, de a tehetetlen csatársor, melynek legakcióképesebb tagját Bornsteint a fedezetsorba tették, nem tudott eredményt elérni. Ha Krieshoffer megsérülése után egy tartalékhátvédet állítottak volna be, nem pedig csatárt, feltétlenül győzött volna a kolozsvári csapat.

Nagyvárad csapata, mely hetek óta készült a revánusra, éppen a legjobbnak vélt részében, a csatársorban, keltett nagy meglepetést. Ellentétben Kolozsvárral, Nagyvárad csatársorának még csak látszólagos gólhelyzete sem akadt a 2x45 percen. Közvetlen védelem és fedezetsora egyenrangú volt a kolozsvárral.

Négy óra előtt néhány perccel nagy taps közben lép a pályára a két csapat. Böven kijut az ünneplésből Gerő Ferencnek, a mérkőzés budapesti bírójának is. Dr. Tatar Coriolan, a Comitetul Regional elnöke, üdvözlöi a játékosokat, beszéde és kick-offja után kezdetét veszi a játék, mely azonnal Nagyvárad térfelére terelődik, de Jakobi és Guga akciója eredménytelen. Lassan a nagyvárad csatársor is lábrakap, Rónai és Kubicsék lövései

célt tévesztenek. A játék kezd élenkké válni, a jól előkészített helyzeteket azonban a csatárok mindkét részen elrontják. A nagyvárad kapu előtt két izben alkalmas helyzet adódik, de Rakitovszky és Bornstein fejesét Bartha és Ströck menti. Guga szép egyéni kiszökését hibás lövéssel fejezi be. Ströck villámgyors lefutás után kapura lö, de lövése célt téveszt. A 15. percen törvénik Krieshoffer sérülése, utána néhány perc múlva Krieshoffer végleg kiáll. Helyére Fazekas megy, míg az ő helyét Bonciucat foglalja el. A változás nem szolgál a kolozsvári csapat előnyére, ezután a játék lanyhul.

A 24. percen a balszárny támadásából lejövő labdát Székely kézzel üti le, a megítélt 11-est Barabás Ströck kezébe lövi. A kolozsvári csapat láthatóan kedvetlenül játszik ezután, a nagyváradiak viszont fokozott tevékenységgel. A szélsők által vezetett támadásokat azonban Kubi-

Fizesse ki az állam adósságait

A he nem váltott hadikölcsönkötvények. A kereskedelmi kamarák akciója

(Kolozsvár, okt. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Október utolsó napjaiban lesz a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. A közgyűlésnek már ismertett tárgysorozatán szerepel az állam belföldi adósságainak kérdése is. Ezt a gazdasági szempontból nagyfontosságú problémát az tette ismét aktuálissá, hogy az állam, hír szerint, még ebben a hónapban hárommilliárdot akar a bankoknál fennálló tartozásaiából törleszteni. A kamarai közgyűlésen külön referátum kerül tárgyalásra az állami adósságokról. Ez az előterjesztés többek között a következőket mondja:

Az állammal szállítási viszonyba került vállalatok részéről sürűn hangzik fel a komoly panasz, hogy százazrekre, sőt

milliókra rugó követeléseiket az állampénztárak nem fizetik ki

s a számlák hónapokig, sőt évekig kiegyenlítés nélkül maradnak. A gyárak és vállalatok tehát hosszú időre nélkülözni kénytelenek saját tőkájukat, minek folytán üzemük táplálására magas kamatu kölcsönöket kell igénybe vevni, ami nemcsak a termelést drágítja meg, de ezzel fokozódik a már amúgyis elviselhetetlen drágaság is. Annak, hogy az állam nem fizet, éppoly veszedelmes következménye az is, hogy a bankhitel igen korlátolt, megszerzése sok nehézséggel jár, minek következtében sok esetben

a vállalatok üzemüket kénytelenek korlátozni,

ez pedig közgazdaságunkra kiszámíthatatlan káro-

Négyletartóztatás Brassóban kémkedés gyanuja alatt

A nagyszabeni letartóztatások folytatása. Bécs az összeesküvés centruma. Dollárban kapták a kémek fizetésüket

(Brassó, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid táviratban beszámolt már az Uj Kelet arról, hogy Nagyszabon az állambiztonsági hivatal letartóztatott két katonatisztet, akiket azonnal gyanúsítanak, hogy Németország, Oroszország és Magyarország javára kémkedtek. A letartóztatottak lakásán tartott házkutatásnál súlyosan kompromittáló bizonyítékokat találtak, amelyek amellet tanuskodnak, hogy a tisztok egy széleskiterjedésű kémhálózatnak a tagjai. A két tiszt brassói szász családból származik és rokonságuk van Besztercén is. Ezért a nyomozást mind a három városra kiterjesztették.

A titokban folytatott vizsgálat eredményeképp Brassóban tegnap este

több feltűnéstkellet letartóztatás történt.

Az állambiztonsági hivatal őrizetbe vette dr. Coponi volt operaénekest, Gusbet építész és Gabel vendéglőst, akiknek állítólag szintén szerepük volna a kémkedésben. Valamennyi letartóztatottat Bukarestbe vitték, ahol a vizsgálatot a katonai hatóságok fogják lefolytatni.

A bukaresti lapok nagy cikkekben foglalkoznak Wittmann Arnold és Coppel Eugen századosok letartóztatásával. A jólismert erdélyi szász családokból származó összeesküvők székhelye Bécsben volt. Az erdélyi szigurancák kolozsvári vezérfelügyelősége állítólag már egy évvel ezelőtt tudomást szerzett arról, hogy a román hadsereg szász tisztjei közül többen kémszervezetbe tömörültek, amelynek

csök rendre rontja, egyedül Rónai veszélyeztet, de Szatmári helyén volt. Kölsönös eredménytelen támadásokkal telik el az első félidő.

A második félidőben a kolozsvári csapatban újabb változtatás történik. Bornsteint teszik half-nak és ezzel végleg megbomlik a csatársor egy-sége. A második félidő képe nem sokban változik, csak az iram fokozottabb, egyébként a csatárok megtartják az első félidőben mutatott formájukat. A gólrá éhes közönség lelkesen buzdit, a játék vég-ig eredménytelen. Kornerarány 2:1 Kolozsvár javára.

A két kapus jó volt, igaz, hogy nem is akadt különösebb védeni valójuk. A Fazekas—dr. Hirsch hátvédpár egyenrangú volt a nagyváradival. A ké-fedezetsorból és az egész mezőnyből Jakobi ki-magaslott. Gerő Ferenc kitűnő hozzáértéssel, mind, két fél teljes meglegedésére vezette a mérkőzést

sodást okoz, a beálló munkanélküliség a munkások között elégedetlenséget és nyomort idéz elő.

Pontos szempont az is, hogy az állampénz-tárak pontatlansága a vállalkozókban

megrendíti a hitelt

és bizodalmat az állammal mint munkaadóval szemben, a nyilvános pályázatoktól távol tartják magukat és így az élénk és egészséges konkurrencia elmaradása miatt az állam drágább ajánlatokhoz jut és végeredményben az államháztartás fizeti meg a pontatlan fizetést. Éppen ezért első-sorban az állammal kell gondot fordítani arra, hogy a szállításokból származó fizetési kötelezettségeknek mindig pontosan eleget tegyen, mert e példával hatást gyakorol a magánfeleknek hasonló gyakorlat követésére, másrészt a gazdasági életet megkiméli a megrázkódtatástól és segíti az ipari termelés intenzív kifejlesztését.

A gazdasági élet felfrissítése és a pénzühiány megszüntetése érdekében sürgős intézkedésre van szükség, hogy a hadikölcsönkötvényeket beváltás vagy kicseréljék. Erdély és Bánát pénzühiányainál, vállalatainál és a lakosság birtokában is

többszázmillió értékű hadikölcsönkötvények vannak,

amelyekért nem fizettek kamatot és a befektetett tőkét sem lehet gyümölcsöztetni. Csehszlovákia ezt a kérdést már évekkkel ezelőtt megoldotta, ideje volna tehát, ha Románia is rendezze ezt a kérdést, amelyben az összes erdélyi kamarák valószínűleg együttes akciót foghatnak indítani.

célja az volna, hogy a volt központi hatalmak or-szágaikat, főleg Németországot, időnkint

informálják a román hadseregről.

A kémszervezet tagjai Bécsből dollárban kapták fizetésüket. Midőn minderről tudomást szerzett a kolozsvári sziguranc, egyik detektívjét Bécsbe küldte, hogy kinyomozza, honnan kapják a szász katonatisztok a dollárokat. Egy teljes esztendő munka után a Bécsben működő detektív rájött, hogy az összeesküvők nem a volt központi szövetszövetségek, hanem

Szovjetország részére kémkednek.

A megtigyelés alatt tartott emberek

szoros viszonyban voltak a bécsi Rosta szovjetügynökséggel és a magyar-német irredentákkal.

A „Dimineata” szerint a nyomozás megállapította, hogy az összeesküvők meg akarták gyilkolni Cihoski tábornokot, aki a hetedik hadtestnél van. A gyilkosságnak azon a napon kellett volna végbemennie, amelyen Erdély elszakítása került volna végrehajtásra. További szenzációs letartóztatások fognak még történni. Nagyszabonban, Brassóban, Segesváron és Besztercén

Mintegy hetven újabb letartóztatás várható.

A múlt éjjel egy kereskedelmi ügynököt is letartóztattak Brassóban, aki a bécsi szervezet és az erdélyi összeesküvők közt összekötő szolgálatot teljesített.

Leszállított
árak!

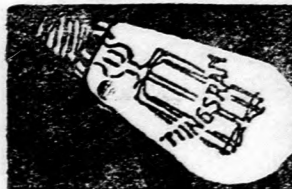
HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTŐTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSÉGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

Leszállított
árak!

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHÁZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FŐTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Állami tisztviselőknél külön engedmény!

TUNGSTROGRAM

A legjobb villanykörte!
Mindenütt kapható!

Az Uj Kelet az egye napilapja.

Feladás szerkesztő: D
Az Uj Kelet cikkeinek
jelölésével eng
Előfizetési árak: Egy
félévre 320 lei
Romániában és külföld
Radior Publicita
hirdetési iroda

A bünösök, a f
Costa Foru cikke.

(Bukarest, o
jától.) Costa Foru
tora vezércikket i
ban a fascista ös
összeesküvők bün
lössé. Costa For
két itt adjuk:

A bün, ame
tak, egyetlen áld
igazgatója ma éle
az emberi test le
szervei végig, d
tirjainak magaszt

Rosenthal n
akik az „Adeveru
gári kötelezségei
mindnyájunk he
antiszemita, a gy
romboló felforga

Lelkünk fáj
tudnunk kell, l
sorsunk lehet. Le

Nem fogjuk
darításunkat és f
teljesítését. Erős, t
is azt, amit eddig
a jogot, az igazsá
és minden polgár

A becsülete
önteti vélemény
merénylök szörny
parancsolólag köv
büntetését. Ezek
erkölcsi büntárs
véleménye és a k

Ezeknek a
kül — akik ma
szerepet töltenek
nem fogta vol
velőket és nem r
ifjuságunkat.

A közvélemé
verul“ és annak
folytatott harcot a
mányt, idejében a
déseket, most jól
vak és csendes bü
séget ma már ké
kormány még ma
tókra, a gyilkoss

Azok, akiket
tanított arra, hog
egyformán sujtja
kisebjeit, jól tu
sujtani fogják a b
bűnhődni fognak.

Bűnhődni te
habozása és bünré
áll mindenki előtt.
bűnnek a felelőssé
zik meg tanuló it
nalmányaitól.

Nagy és k
ara, hogy a mai
volt az indok, hog
van szüksége. Erő
és nincs, mert az

— Ma este
pár. Bukarestből
Belgrádba utazik
A lapok azt hiszik
válság elintézést r
nemzeti párt ma
hogy a válságot o
visszaérkezte után
belgrádi keresztlő
az uralkodó párra
tagja sem a szerb

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei feleltre 320 lei, egész évre 620 lei.

Óromániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A bűnösök, a felbujtók és a bűnrészesek

Costa Foru cikke. Ki a felelős a merényletekért

(Bukarest, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Costa Foru, a romániai publicisták nesztorja vezércikkét ír az „Adeverul” mai számában a fascista összeesküvéséről. Cikkében az összeesküvők büneiért a kormányt teszi felelőssé. Costa Foru tígyelemreméltó vezércikkét itt adjuk:

A bűn, amelyet sokak élete ellen forraltak, egyetlen áldozatot kívánt. Az „Adeverul” igazgatója ma étellel és halállal viaskodik és az emberi test legelviselhetetlenebb fájdalmait szenvedte végig, de lelkiileg az igaz ügy mártírjának magasztos büszkeségét érzi.

Rosenthal mindnyájunk helyett szenved, akik az „Adeverul”-nál emberi és jó állampolgári kötelességeinket teljesítettük. Ő fizet mindnyájunk helyett, akik harcra keltünk az antiszemita, a gyilkosságra uszító, az országrontóló felforgatók ellen.

Lelkünk fájdalmasan szenved vele. Mert tudnunk kell, hogy az ő sorsa holnap a mi sorsunk lehet. *Legyen is a mi sorsunk!*

Nem fogjuk megtagadni az eddigi szolidaritásunkat és folytatni fogjuk kötelességeink teljesítését. Erős, töretlen hi tel teszünk továbbra is azt, amit eddig tettünk. Védelmezni fogjuk a jogot, az igazságot, az ország belső békéjét és minden polgártársunk munkáját.

A becsületes és gondolkodó emberek egyetemes véleménye felháborodva ítéli el a merénylők szörnyű bűnét, de a szörnyű bűn parancsolólag követeli a felbujtók példás megbüntetését. Ezeket a felbujtókat, a merénylők erkölcsi büntársait jól ismeri az ország közvéleménye és a kormány is.

Ezeknek a felbujtóknak a segítége nélkül — akik magas, de meg nem érdemelt szerepet töltenek be egyetemi életünkben — nem fogta volna el az örület a gyenge agyvelőket és nem mételezte volna meg egyetemi ifjúságunkat.

A közvélemény, amely tudja, hogy az „Adeverul” és annak igazgatója mennyi bátorsággal folytatott harcot azért, hogy kényszerítse a kormányt, idejében alkalmazza a szükséges intézkedéseket, most jól látja, hogy a kormány tehetetlen, vak és csendes bűnrész. A csendes bűnrészességet ma már kétségtelenül bizonyítja, hogy a kormány még ma sem tette rá a kezét a felbujtókra, a gyilkossági tervek értelmi szerzőire.

Azok, akiket az élet keserű tapasztalata megtanított arra, hogy az égi igazság könyörtelen és egyformán sújtja a föld legnagyobbjait és legkisebbjeit, jól tudják, hogy az isteni törvények sújtani fogják a bűnösöket. És az összes bűnösök bűnhődni fognak.

Bűnhődni fog a hatalmon lévőknek bűnös habozása és bűnrészessége, ami ma már világosan áll mindenki előtt. Az ő vállukat nyomja annak a bűnnek a felelőssége, amellyel két év óta mérgezik meg tanuló ifjúságunk lelkét és eltérítik tanulmányaitól.

Nagy és komoly indok készítette a királyt arra, hogy a mai kormányt uralomra juttassa. Az volt az indok, hogy az országnak erős kormányra van szüksége. Erős kormányunk azonban nem volt és nincs, mert az igazi erő: az erkölcsi erő.

— Ma este utazik Belgrádba a királyi pár.

Bukarestből jelentik: A királyi pár ma este Belgrádba utazik a szerb trónörökös keresztelőjére. A lapok azt hiszik, hogy holnap estig a miniszterválság elintézését nyer, csupán a „Romania”, a nemzeti párt ma először megjelent új lapja írja, hogy a válságot csakis a királyi pár Belgrádból visszaérkezése után fogják megoldani. Miután a belgrádi keresztelő szigorúan családi jellegű lesz, az uralkodó párral nem utazik a kormány egy tagja sem a szerb fővárosba.

Meghalt a londoni Rothschild-ház feje

Szívizéhlhüdes vagy öngyilkosság? A nagyváradi Wertheimstein-család gyásza

(Nagyvárad, október 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megdöbbenést keltő távirat érkezett tegnap délután Londonból Nagyváradra. A távirat azt jelentette, hogy Rothschild Charles báró, a londoni Rothschild-ház jelenlegi feje, pénteken délután meghalt. A távirat a halál okául szívizéhlhüdes állapít meg. Az esti órákban azonban még egy távirat érkezett Rothschild báró Nagyváradon lakó rokonaihoz, amely már arról számol be, hogy a báró halálát nem

szívizéhlhüdes okozta, hanem öngyilkossággal vetett véget életének.

Báró Rothschild Charlest szoros rokoni kötelékek fűzik Nagyváradhoz. Itt vette feleségül 1907-ben Wertheimstein Rózsikát, lovag Wertheimstein főszolgabíró csehtekei földbirtoikos leányát. Azóta majdnem minden évben lejött a báró Nagyváradra, ahol sokan ismerték és szerették közvetlen megnyerő modora miatt. Báró Rothschild Charles 47 éves volt.

— Heltai Jenő Erdélyben. Heltai Jenő, a kiváló budapesti író, tegnap Nagyváradra érkezett. Barátai és tisztelői társasvácsora keretében meleg ünnepséiben részesítették. Heltai az irodalmi viszonyok tanulmányozása végett jött Erdélybe és ma Kolozsvárra érkezik.

— Nem lehet rekvirálni és kilakoltatni. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A bukaresti Curtea de Casatie-nak egy lakás, illetőleg üzlethelyiség rekvirálása ügyében hozott érdekes elvi jelentőségű döntése érkezett le Nagyváradra. A volt lakbérleti hivatal hetekkel ezelőtt elrekvirálta a Rákóczy-uton lévő Bódis-féle ékszerüzletet és egy főhadnagynak utalta ki trafik céljaira. Az ügy legfelsőbb fokon került a Curtea de Casatie elé. A váradi tábla azonban nem várva be a Curtea de Casatie döntését, tegnapelőtt engedélyt adott Bódis kilakoltatására. A rendőrség, minthogy Bódis a tábla intézkedésének nem akart eleget tenni, tegnap meg is kezdte az ékszerüzlet leltározását. Eközben érkezett meg a Curtea de Casatie döntése, amely nemcsak Nagyváradon, de egész Erdély jogi életében nagy feltűnést fog kelteni. A Curtea döntése megsemmisíti a tábla határozatát, mert a kilakoltatást törvénytelenül rendelte el. Megsemmisíti továbbá azért, mert a rekvirálási rendeletet a lakbérleti bizottság, tehát olyan hatóság hozta, amely a törvény értelmében már nem funkcionálhat. És végül megsemmisíti azért, mert az érvényben lévő törvények értelmében üzlethelyiséget rekvirálni nem lehet.

— Kötégyánt visszacsatolták Magyarországhoz. A határkiigazító bizottság döntése szerint október 12-én Kötégyán határmenti község vasuti állomását átadták Magyarországnak. Eddig ugyanis a román-magyar határ az állomás közepén vonult át és forgalmat közös személyzet bonyolította le. Az átadásnál a CFR-t Nádor Gyula kolozsvári főfelügyelő és Jonescu nagyváradi forgalmi főnök képviselték, a MAV részéről Rabong János szegedi üzletvezető Reidl Gusztáv, Pál Elemér, Holubi Arthur, Korein Emil, Kékésy Sándor főfelügyelők és Dobisz Zoltán főellenőr jelentek meg. Kivülük még jelen volt Dumitrescu tábornok, a határkiigazító bizottság vezetője és magyar részről Valla Ferenc vezérkari ezredes. Az átadás pont déli 12 órakor kezdődött, amikor a román grancsárok a régi határpőznától visszavonultak az új határig, míg a diszbe öltözött magyar csendőrség ugyanaddig előrenyomult. Ezután a román és magyar vasutasok összeültek, hogy a határzolgálat ellátása ügyében tanácskozzanak. A határzolgálat ellátására ezuttal végleges megállapodás nem történt és elhatározták, hogy 23-án Nagyváradra érkekezetet hívnak össze, amelyen a vámhatóságok, határrendőrség és sziguranca is részt fog venni. Kötégyán állomás átadása után másnap már az utasok vámvizsgálata az új határállomáson Nagyszalontán történt, ahol megindultak a munkálatok, hogy az állomást a határforgalom lebonyolítására megfelelően kibővítsék.

— Az ország intellektueljei megbélyegzik a Rosenthal elleni merényletet. Bukarestből jelentik: Rosenthalnak, az „Adeverul” igazgatójának állapota az új folyamán valamenyire javult. A hőmérséklet csökkent és így az orvosok a műtétet egyelőre elhalasztották. Rosenthal betegágyánál a résztvétáviratok özöne keresi fel. Az ország intellektuelis szervezetei egymásután szólnak meg és határozatiilag bélyegzik meg az elvetemült merényletet. Ilyen megbélyegző határozatot hozott az emberi jogok ligája, a régi királyság, valamint Bukovina valamennyi újságírószervezete és a külföldi lap tudósítók szervezete.

— Tűz a kievi zsinagógában. Moszkvából jelentik: A kievi zsinagógában istentisztelet közben tűz ütött ki. A pánik következtében kitört tolongásban harminc embert agyontapostak.

— Betörték egy nagyváradi zsinagógába. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A nagyváradi ortodox hitközség Kolozsvári-utcai templomának előcsarnokába a szombatról vasárnapra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték és elvittek onnan harminc darab ezüstszegélyű taliszt és ugyanannyi tefillint, valamint két masszív ezüst menorát. A kár meghaladja a százezer lejt.

— Eljegyzés. Goldmann Jenő és László Margit jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Herschkovits Rezsinkét Szilágycsehről eljegyezte Lázár Számi Dej.

Dávid Mariska (Cluj) és Lebovits Herman (Reteag) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Nincsen cipője a pesti orvosnak. Budapestről jelentik: A magyarországi közép-orvostály nyomorának szédítő méreteire minden statisztikánál beszédesebben világít rá a fővárosi közegészségügyi bizottság tegnapi ülésének egyik epizódja. Az ülés során ugyanis a bizottság egyik tagja felemlítette, hogy az egyik kerületi orvosnak a Sipőcz-akciótól kellett cipőt kérnie, hogy kimehessen az utcára. A gyűlés a bejelentést mély megdöbbenéssel fogadta, anélkül azonban, hogy a már általánossá vált fővárosi orvosnyomor megfékezésére javaslatot tett volna.

— Reformálják a budapesti tőzsdét. Budapestről jelentik: Október második felében megvalósul — a „Magyar Lloyd” szerint — a tőzsdetanácsnak az a régi terve, hogy a heti tőzsdénapok számát szaporítsa. Ezentul három üzletnapja lesz a budapesti tőzsdének: hétfőn, kedden és pénteken. A szombat és vasárnap ugyanis vallási okokból üzletképtelen lesz, a szerda viszont régi hagyományok szerint állandó kasszanapja a budapesti tőzsdének. A megmaradt négy nappól aztán a hétfő, kedd mint elsőrendű munkanapok és a péntek, mint a hét második felének a középső napja, az üzleti folytonosság kedvéért fogják kitenni a heti munkanaptárat, amíg a zsiro tervbevetett bővítése meg nem engedi a teljes áttérést a bekerendre. Ezt egyébként még ebben az esztendőben reméli a zsiro új vezetősége. A budapesti tőzsdé mai elhelyezkedésében már nem felel meg a forgalom rendkívül megnövekedett arányainak. A tőzsdé új elhelyezkedést követel, gazdaságosabban ki akarják használni ezentul a hatalmas szabadságtéri palotatómböt mint eddig, de előbb ki kell üríteni a tőzsdéépületet. Ez már meg is kezdődött. 1924 május elsejére fölmondták a bankoknak és üzleteknek, amelyek a tőzsdé épületében helyezkedtek el a külső földszinten, ezenkívül kitelepitik a bank- és tőzsdébizományi irodákat is a belső udvarokról. Legvégül a Giró- és Pénztáregylet kivonulása következik.

— Krupp-gyárat alapítanak a Bánátban.

Aradról jelentik: Az esseni Krupp-művek ügyvezető igazgatója, Schmietz pár nap óta Aradon tartózkodik és tanácskozásokat folytat egy erdélyi fiókvállalat létesítéséről. Az eddig kiszivárgott hírek szerint a Krupp-gyár, mely jelenleg kizárólag iparcikkek előállításával foglalkozik, Aradon vagy Temesváron akarja fióktelepet felállítani. Az új gyárvállalat vezetésére Kálmán Adolf műszaki kereskedőt, a Műszaki Unio volt igazgatóját akarják felkérni, akivel ez ügyben Schmietz igazgató most folytat megbeszéléseket. A gyár olyan cikk gyártását vette tervbe, amelyet eddig még nem állítottak elő Romániában.

— Abdullah emir Palesztinában. Jeruzsálemi jelentés szerint Abdullah emir Jeruzsálembé érkezett és meglátogatta Sir Herbert Sámuel. Az emir Jeruzsálemből Transzjordániába utazott vissza.

* Divatlapok Lepagenál Cluj—Kolozsvár.

KÖZGAZDASÁG

Régi iparvállalatokat nem lehet kitelepiteni. Még a tavasszal történt, hogy Tordán a főorvosi hivatal elrendelte, a város belsejében levő timárműhelyeket nyolc napon belül ki kell telepíteni, mert működésük egészségügyi szempontból káros hatású. Az érdekeltek kérvényezésére a kolozsvári iparkamara memorandumot intézett a kormányhoz. Ebben az ügyben ma érkezett le a miniszteri döntés, melyszerint az egészségtelen iparvállalatok kitelepítéséről szóló törvény csakis az új alapításokra vonatkozik, de azokat a vállalatokat, melyeknek már szerzett jogaik vannak a város belsejében, nem lehet kitelepiteni.

A mai valutapiac

Tartós esés angol fontban, osztrák koronában fokozódó kereslet

(Kolozsvár, okt. 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zürichben több meglepetést hozott a nyitóártoyan. A lej 2:54-ről visszaemelkedett 2:60-ra s a francia frank is 33:85-ről 34:97-re javult. Ennek következtében a kolozsvári piacon lanyhultak a nyugati értékek. Különösen font sterlingben volt tapasztalható nagy lanyhulás. Ennek okát abban látjuk, hogy az angol kormány szakított deflációs politikájával és úgy igyekszik Anglia közgazdasági életét átszervezni, hogy nagytömegű bankjegyet bocsátott ki, ami a font sterling fokozatos lemorzsolódását indította meg nemcsak Zürichben és a többi világtőzsdén, de Kolozsváron is, ahol ma már 974—978-as kótesek voltak a tegnapi 980—985-ös árfolyammal szemben. Pénzügyi körökben a font sterling tartós esését várják. Egyebekben az üzleti forgalom ma nagyon élénk volt. Állandóan fokozódó kereslet észlelhető osztrák koronában, melyet 328—331-gyel vásároltak. A keresletnek az a magyarázata, hogy a bécsi devizaközpont még exportcélokra is csak nehezen és igen korlátolt összegben ad külföldi osztrák koronát, melynek árfolyamát így akarja megszilárdítani. Cseh koronában 6:32—6:38-as, belföldi magyar koronában 143—148-as, francia frankban 12:98—13:05-ös, lírában 9:84—9:88-as, svájci frankban 38:40—38:55-ös, dinárban 2:45—2:60-as, dollárban 215—216-os kótesek voltak.

Oktober 15-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:
8800—9000 külf. magyar koronát,
14300—14800 belf. magyar koronát,
7:66—7:68 francia frankot,
2:57—2:55 svájci frankot,
0:46:50—0:46:40 dollárt,
10:20—10:10 olasz lírát,
32800—33100 osztrák koronát,
15:85—15:75 cseh koronát,

Valutapiac október 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1298, London 978, Newyork 216, Róma 980, Zürich 3870, Prága 650, Bécs 31, Budapest 125, Varsó 5.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka 15, leva 195, török lira 120, font sterling 990, francia frank 1300, svájci frank 39, olasz lira 970, drachma 400, dinár 230, dollár 220, lengyel márka 50, osztr. korona 31, magyar korona 80, cseh korona 640.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Október 15-én. Newyork 556⁵/₈—557¹/₂, London 2525⁵/₈—2525, Páris 34:07⁵/₈—34:25, Milano 2547⁵/₈—2547⁵/₈, Prága 1660—1660, Budapest 307⁵/₈—307⁵/₈, Belgrád 652—652⁵/₈, Bukarest 260—260, Varsó 6—6, Bécs 78:50,—78:75 Bécs lebélyezett —.

Páris. Nyitás: London 7466, Newyork 1625, Berlin 30, Róma 74:75, Prága 49, Bukarest 765, Zürich 292, Bécs 24, Varsó 20.

Megállapították a kazánhitelesítési díjakat. Az október 12-én megjelent „Monitorul Oficial“ közli a kereskedelemügyi minisztérium 60935. számú rendeletét, mely a kazánhitelesíté-

sekért járó kincstári illetéket és 2,5 négyzetméter tüzfelületig 100 lej, tíz m²-ig 500, husz m²-ig 250, ötven m²-ig 300, száz m²-ig 400, kétszáz m²-ig 500, ennél nagyobb tüzfelületű kazánok után pedig 6000 lej. Az eljárási díj minden esetben 200 lej.

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Repriz és bemutató egy napon a kolozsvári Magyar Színházban. Esti előadásban zsufolt ház nézte végig a Levendula reprizét és éjjel 11 órakor újabb zsufolt ház kacagott a Bátor Salamon bemutatóján. Mindkét előadásnak, a repriznek is, a bemutatónak is, személyi érdekességei voltak. A Levendula női főszerepét, Dériné ifiaszszonyt Zöldhelyi Anna játszotta. Zöldhelyi jó színésznő, hangja is kellemes és mégsem tudott beilleszkedni abba a hangulatba, melyet ez a szép operett megkövetel. Hiába, Schubert örökszép dalai nemcsak bravuros rutint, de szívet is kívánnak. Amit pedig a legszebb Schubert-dallal, a „Levendula-ággal“ elkövetett, az egyszerűen meg nem engedhető. Meghamisítani egy klasszikus zeneszerző kompozícióját, csak azért, hogy az énekes a felső céjét is ragyogtathassa, ez bizonyára nagy ambícióra vall, de Schubert mégis csak több hódolatot érdemel. Ha másnak nem, legalább a karmesternek meg kellett volna akadályozni ezt a blaszfémiát. Egy Schubert mégis csak elvárhat ennyi figyelmességet kolozsvári kollégájától. Lottika szerepét Neményi játszotta. Jó volt, végtelenül bájos, de érdekes, hogy a látszólag nem neki való Dériné szerepében sokkal szebbet és művészebbet tudott nyújtani. Tolnay Andor Szentpéteri szerepében gyönyörűen énekelt és játéka is teljesen beilleszkedett a bidermayer hangulatba. A régi szereplők közül Berki Jósikát (Megyeri) kell kiemelni. Egyike a legjobb szerepeinek és a nézőtér hálásan tapsolt igaz művészetének. Bányai, mint mindig, most is kiváló komikusnak mutatkozott. Az éjjeli előadásban bemutatott „Bátor Salamon“ egyike a legunalmasabb és legűresebb „vigjáték“-oknak, melyek emberemlékezet óta színpadra kerültek. Egyetlen erénye, hogy Sarkadi Aladár játszott benne és a maga kedves humorával keresztül játszotta, keresztül mókázta az egész és szörnyen hosszú három felvonást. A többi szereplők: Laczkó Aranka, Miklóssy Margit, Könyves-Tóth Erzsé, Marsi Gizi, Tarnai Teri, Lengyel, Földes, Izsó, Bányász és Leöwey mind jók és vidámak akartak lenni, de, szegényeket, a darab nem engedte.

Heti műsor

Kedd: A zsidónő. (Premierbérlet.)

Szerda: Az árnyék. Premierbérlet 12. szám. Sorozatszám 78.

Csütörtök: Tosca. Napibérlet 25. szám. A. Sorozatszám 79.

Péntek: Az árnyék. Napibérlet 26. szám. B. Sorozatszám 80.

Szombat d. u. 3-kor: Hazudik a muzsikaszó. Sorozatszám 81.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Kedd, október hó 16-án: A cselszöv. Hatalmas szociális dráma öt felvonásban. Főszerepben Mario Bonnard és Linda Pini. A legizgalmasabb női intrikákkal teljes, pompás felépítésű dráma.

Uránia-mozgó: Kedden, október 16-án: Szenzáció! *Rablás az expresszen.* Nagyszerű amerikai történet. Főszerepben: Madye Kenedy. Izgalmas hajszja a robogó expresszen. Az amerikai filmteltechnika egyik reprezentáns filmje. Elsőrangú filmfelvétel.

Apolló-mozgó: Kedd, október 16-án: Whitechapel vagy A vörösjegű banditák. Szenzációs kalandor dráma 6 felvonásban. Főszerepben: Grit Hegesa, Hans Mierendorf, Fritz Schultz, A. C. Licho. Idegesiklandozó film. Előadások kezdete délután 3 órától.

SPORT

Vidéki eredmények. Nagyvárad szenzációja a Makkabea 2:0 arányú nagyszerű győzelme az Egyetértés felett. Temesváron a TMTE ismételte meg multheti bravurját és a Kinizsit győzte le 1:0 arányban. A másik temesvári meglepetés a Kadima 3:0 arányú győzelme a TAC felett. Aradon. ATE—AAC 3:0, AMTE—Gloria-CFR 2:1. Szatmáron. Olympia—NAC 1:1, míg a másik szatmári csapat, az SzSE 2:1 arányú vereséget szenvedett a Bihorultól. Brassó. Olympia—BMSE 2:1. Marosvásárhely. MCFR—Kadima 13:0.

Budapesti eredmények: MTK—III. ker. 3:1, UTE—KAC 3:1, BTC—Vasas 1:0, 33—Zugló 1:0, UTSE—Törekvés 2:1, FTC—Amateur vihar miatt elmaradt.

Moravetz Karácsonyi Albuma

Mindenütt kapható!!

az idei karácsony szenzációja! Nyolevan oldalon harmincegy válogatott művet tartalmaz. — Egyenként véve 790 lej értéket képvisel. —

Vajpergament, zsirpapir

Lepagenál Cluj

Kérjen mintás ajánlatot

Ha művészi kivitelű fa vas butort

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butorterméit. Asztalosok furnárszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Rothmann Márton szabókellékek és Cluj, str. Malia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket is fogadunk.

Mégis csak **CZINK** fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

KÉRJEN * „FIGARO“ * CSOKOLÁDÉT

Csecsemők, kisgyermek-ek ideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-féle gyermek-crém!

Kre
bőrönd és

Strada
Gy

G Y

U
Férfi
F
L

Legolcsó

Fekete erd
és mindennemű

porcellá
legolcsóbban

Telefon

Kerekes
áruházában
Cluj, Calea Reg. Fe
Engross!

Fénymásoló
la pozitív, ne
Kérjen áraján

GO

KÖZKER

Wald és

(v. Mikes P

EGÉSZ LAK
ZONGORÁK

**KERES
FIGYE**

Külföldi gyári ler
választékban fehérá
Hosenzeugok, férfi

A Z , , A

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Feketeerdő üveg
és mindennemű

porcellánárut
legolcsóbban

Telefon 586

Kerekes Ernő

áruházában vásárolhat
Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 4.
Engross! Endetail!

1484

Fénymásolópapír
la pozitív, negatív

LEPAGENÁL

Kérjen árajánlatot!

Kolozsvár

GOWAG

KÖZKERESÉTI TÁRSASÁG

Goldstein,
Wald és Glasner Cluj

Str. Vladimirescu
(v. Mikos Kelemen-utca) 17. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-,
vízvezeték- és csatornázási berendezések
valamint műszaki cikkek
állandó nagy raktára.
Complete fürdőszobaberendezések
juttatásán kaphatók

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

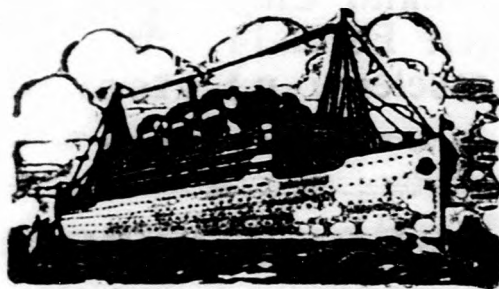
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgőny.: Juvaere, Cluj

Ékszerárúgyártás, nagykereskedés

Fogászati arany és forrasztó * Arany, ezüst és platlnabeváltás!

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsítóknak!

Fabre-Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —
Constanța-Newyork

között és tranzit Kanada felé.

A „MADONNA” hajó indul október 8-án.

Külön hajójáratok
Constanța-Jaffa-Marseille

között.

A „BRAGA” gőzös indul október 6-án.

Információk és jegyek kaphatók:
Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 3.

GARDI és TÁRSA

fényképezési műtermek
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Portrék,
gyermekfelvételek,
nagyítások

Comunitatea izraelita aut. orth. Dej
No. 278-1923.

Pályázat

A dési aut. orth. izraelita hitközség felekezeti népiskolájánál egy tanítói állás betöltendő.

Pályázótól megkívánatik, hogy a román nyelvet tökéletesen bírja, olyképen, hogy azt tanítási nyelvtől is alkalmazhassa.

Lakáshiány miatt nőtlen tanító előnyben részesül.

A megfelelő okmányokkal felszerelt töltyamodványok az alantírt elnökhöz küldendők be.

Fizetés megegyezés szerint.
Az állás azonnal elfoglalható.

Dej, 1923 október 10.

Berger Nándor s. k. iskolaszéki elnök

Könyvkötővászson

minden színben Lepagenál Cluj-Kolozsvár

Kérjen árajánlatot!

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Endetail

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Prima

bácskai

kender

Kapható:
Havas Dozsó
Timișoara

Mégis csak legjobb a késnélküli borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya

„RASOL IDEAL”

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kivitelű csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130—, kisebb mennyiségben lei 30— kgkint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal” felírású valódi

Reszling József fodrász

Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Raglások,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

EGÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ÉS ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★

ORADEA-MARE
PIAȚA UNIRII

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Textil-Import

engros áruház megnyílt

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Óriási nagy választékban fehéráru, Frenchek, zephírek, Hosenzeugok, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok.

Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa-utca) 6.

Az „Astra” benzinmotorok kezelése a legegyszerűbb!

Manometert, mindenféle mérőműszereket készít és javításokat vállal:

Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelliges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Belvárosban eladó ház, több lakás átvehető. Cím a kiadóban. 1581

Szénát szállít

présvél, prima minőségűt vagontételekben a z o n n a l:

Antal István, Brassó
Szentmiklós - utca 1/a.

Szódavizgyárosok figyelmébe! Eredeti buziási szénsav bármily nagy tételekben kapható (vidékre is szállítunk) legjutányosabb ár mellett. Cluj, Calea Traian (Árpád-ut) 13. 6377

Fiatl egyetemi hallgató lakást, teljes ellátást kaphat özv. Ludmennénál, Szentegyház-u. 6. 6378

Lehetőleg bank-szakmában jártas, magyar és román nyelvet írásban és szóban bíró nőtlen

lisztviselőt keres

azonnali belépésre a Medgyesi Altalános Takarékpénztár Rt.

Egy fiatal lány lakást, ellátást kaphat özv. Ludmennénál, Szentegyház-u. 6. sz. 6378

Ügyes kifizetőt felvesz Stössel & Co., Cal. Victoriei 20. 6382

Épületüvegezés, képkerekezés,

kávéházi, vendéglői, háztartási cikkek, demionok, táblaüveg, lámpaárúk és porcellánedényekből legolcsóbb beszerzési forrás

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Ferdinand (v. Ferenc J.-ut) 37. sz. alatt, az Uránia palota mellett.

Engros! Endetail!

MEGÉRKEZTEK

**Páris
Bécs
Berlin**

legújabb divatu őszi és téli

női modellkabátjai és bundái

óriási választékban a

Diamanstein és

Moskovits

női és férfi divatruházába

Cluj,

Calea Regele Ferdinand 25., a főpostával szemben

Seal és biberette plüssbundák és szörmezet kabátkülönlegességek legelőnyösebb beszerzési forrása. Lloyd 1412

Rakterületek bérbeadók

Cluji állomáson, két iparvágánnyal bíró, a Nádaspaták és országuttól határolt **kitünő fekvésű ipartelepen**

Felvilágosítást ad Reck szénnagykeresk.

Izabella-utca 5. szám - Telefonszám 130

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Mindenki legszívesebben

1497

Kapható:
Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.)

TURUL CIPÓT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

Modern üvegesiszolda és tükörárugár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tükröket és butor-
üvegeket minden méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Lusztig és Nussbächer

cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Telefon 81.

Ládagyár

Fiókraktár:
Egeres

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits
Cluj, Strada Cernauți (volt Kajántó-ut) 1 szám

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncím: Vagonastra Arad

★ ARAD ★

Sürgöncím: Vagonastra Arad

Vagonosztály: Mindennemű személy, teher és luxusvagonok, tartánykocsik, ipari, erdei és mezőgazdasági járművek és ezekhez tartozó mindennemű alkatrészek. Vasszerkezetek, szegecsetoszlopok és tartók, gőzkazánok, minden nagyságú, szesz, víz, kőolaj és benzintartányok kovácsolt gépalka-részek, kendertörőgépek.

Motorosztály: Autobuszok, teherautók, benzinmotorok, esztergapadok, excenterprések. Alkatrészek mindenféle rendszerű személy és teherkocsikhoz és benzinmotorokhoz.

A Motorosztály gyártmányai eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.

CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.

LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.

ORADEA-MARE: „Economia“ Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.

SATMAR: Príncipe Testvérek Vasöntőde és Gépgyár R. T.

SIBIU: Dr. Schultze & Co. Technisches Verkaufsbüro Seifergasse No. 3.

Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.

TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

Jaques Paucker, Str. I. C. Bratianu No. 6.

Grünwald üvegcsiszolda Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnék. **Oradea-Mare**
és tükörgyár Épületüvegezési vállalat — Ujrafoncsorozás — Finntükrök Strada Gorilcozy 10. szám

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 11. szám.

SZERKESZTŐSÉG.

HIVATAL ÉS NY

Cluj, Kolozsvár, Str. L. Pop (Brassai-utca)

Tel fon: Szerkesztőség és kiadóhivatal Zs. N. Sz. —

A kéziratok kizárólag szerkesztőségnek szentelők. Kéziratok adunk vissz

Cluj-Kolozsvár

A

A diktató német kormány lépésre. Beszűn amugyis kárbav felhasznált pap szereplő értékje egy új pénzre amelynek neve magas lesz az piacon, ma még dasági szakértő neki. Maga a S menetinek teki rogása szerint a lása csak az a utján lehetősége tásban állapítja bocsátásának k ismerjük, de tar minden megrázk mutatkoznak a amelyeket Német jelentenek. E p zet, hogy egy értelmében pénz amellyel gazdasá tarthassa. Papi létezőnek tekint

A tegnapi mányrendeletből és kenyérkénysz számaradt rends első napon mut nyérrel való ell reakciós tábor n tat a parasztság ményeit papirm trófális hatásai közepette Stresse réseket tesz, hog Vajjon eredmén Nem Streseman Németországtól. tanulságai meg n ségben szenvedő kezeléssel talpra Európára kiterj ismét azzá tenni tékmérővé és a ér az, ha Néme pénzügyeit, ha a járadékmárkák német polgárok márka ugyan ol len elődje, a p a mai európai v egy pénzt? Ez már meg is érkl elhatározásában, feltűnést az egé csaországban.

Szinte egy akciójával érke angol pénzügyi volt valutájának volt az infláció lani, hogy a de óriási méretű a összes eddigi k életbeléptetett k eredményre és a csak úgy tud nemzetközi piac mást mesterséges ez az elhatározá ben olyan m amelyek az ő állandó krízisbe nem gyógyul m tól, sem a k